

РЕШЕНИЕ

№ 5393

гр. София, 26.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 50 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: **ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА**

при участието на секретаря **ЛИЛЯНА ЛЮБ. АНДОНОВА**
като разглежда докладваното от **ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА** Гражданско дело № 20231110161285 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124 и сл. от ГПК.

Предявени са искове по чл. 26, ал. 4, вр. ал. 1 от ЗЗД от К. М. Ал Н. срещу „М.П.М.“ЕАД (предишно „С.П.“АД) за прогласяване нищожност на клауза на чл. 12, ал. 4 по Договор за паричен заем №*****/04.07.2022 г. В искова молба са изложени фактически твърдения, че страните по спора са сключили договора за заем. С чл. 12, ал. 4 е уговорено неустойно вземане за ответника за сумата 649,20 лв. за недадено обезпечение по реда на чл. 12, ал. 1, във вр. ал. чл. 12, ал.3 от договора. Поддържа се, че клаузата е нищожна и неправопавна поради противоречието ѝ с добрите нрави, с чл. 19, ал. 4 от ЗПК, чл. 143, т.15 и т. 19 от ЗЗП, чл. 146, ал.1 от ЗЗП, във вр. чл. 24 от ЗПК, и не е индивидуално уговорена.

Ответникът не спори, че е сключен договора за кредит. Твърди, че неустойната клауза е уговорена индивидуално. Оспорва иска като недоказан и неоснователен. Счита уговорката за действителна, за което излага конкретни доводи.

Съдът, като обсъди въведените в процеса факти с оглед на събраните по делото доказателства и поддържани доводи, преценени при условията на чл. 235, ал. 2 ГПК, по свое убеждение намира за установено от фактическа и правна страна следното:

На основание чл. 146, ал. 1, т. 3-4 от ГПК, прието е за безспорно и ненуждаещо се от доказване, че страните по спора К. М. Ал Н., като кредитополучател, и „М.П.М.“ ЕАД като кредитор, са сключили Договор за паричен заем №*****/04.07.2022 г. Видно от чл. 2 от договора, ответникът се задължава да предостави на ищеца заемни средства – сумата 613,55 евро или тяхната левова равностойност, съгласно официалния курс на

БНБ за евро спрямо лева, съгласно който 1 евро се разменя за 1,95583 лв., а ищецът се задължил да върне заемната сума на 6 анюитетни месечни вноски в размер на 114,43 евро (223,80 лв.) всяка, съгласно погасителен план – Приложение 1, неразделна част от договора, при ГЛП 39,72 %, ГПР 42,97 %, като общият размер на всички плащания по заема е 686,56 евро (1 342,80 лв.). От приложената по делото разписка за получени суми в брой № R*****, със саморъчно изписани имена и положен подпис за К. М. Ал Н., чиято автентичност не се оспорва по делото, се установява, че на 04.07.2022 г. ищецът е получил от ответника сумата от 1200 лв., представляваща главница по процесния договор за паричен заем. В чл. 12, ал. 1 е предвидено, че заемателят се задължава в срок от 7 дни след сключването на настоящия договор, да осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в поемане на солидарно задължение в полза на заемотателя за връщане на всички дължими погасителни вноски, леви, разходи и неустойки. Предвидено е, че третото лице /поръчителя, солидарен длъжник/ следва да посети някои от търговските обекти на заемотателя в страната и да сключи с последния изричен договор за встъпване в дълг /договор за поръчителство/, с който да се задължи солидарно да отговаря, заедно със заемателя за връщането на всички дължима суми по настоящия договор (чл. 12, ал. 2). Третото лице /поръчител/ подлежи на предварителна проверка от страна на заемотателя с оглед неговата възможност да поеме посочения солидарен дълг. Страните се договарят, че третото лице - поръчител следва да отговаря кумулативно на следните условия: 1. да бъде дееспособно физическо лице; 2. навършена възраст: 18 години; 3. минимален осигурителен брутен доход през последните шест месеца, предхождащи сключването на този договор: 600 лв. на месец; 4. валидно трудово правоотношение от поне 6 календарни месеца преди сключването на този договор; 5. стабилна кредитна история /без регистрирани просрочия по кредити в Централен кредитен регистър/; 6. предложеният поръчител не е активен потребител на заемните продукти на заемотателя и/или не е поръчител по друг активен паричен заем, предоставен от заемотателя (чл. 12, ал. 3). В случай, че заемателят в определения срок не изпълни задължението по чл.12, ал.1 дължи на заемотателя неустойка в размер на 331,43 евро (649,20 лв.).

Изложеното налага извод от правна страна, че между страните по спора е възникнало валидно облигационно правоотношение по договор за потребителски кредит, съгласно чл. 9 от ЗПК. Ищецът има качеството „потребител“, съгласно § 13, т. 1 от ЗЗП, като физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност. Не може да се приеме, че процесната уговорка касае доброволен и информиран избор на потребителя за предоставяне на т.нар. обезпечение, респ. за начисляване на неустойка. От начина на уговаряне на задължението на потребителя следва да се счита, че т.нар. предоставяне на обезпечение на договора е при условия- обективно неизпълними за посочения срок от всеки средно информиран потребител на финансови услуги, които същевременно зависят изключително от преценката на кредитодателя, с оглед необходимостта да одобри представеното обезпечение. Оспорената клауза от договора е уговорена изцяло в противоречие с чл. 16 от ЗПК, тъй като чрез нея кредиторът прехвърля своята отговорност за дължимата професионална грижа по чл.16 от ЗПК на потребителя. Неустойката обезпечават изпълнението на длъжника, а преддоговорно задължение на заемотателя за правилната преценка за кредитиране. В този смисъл съдът приема, че чрез неиното предвиждане в договора във фиксиран размер, чието плащане предварително при сключване на договора е включено в погасителния план, се заобикалят ограниченията по чл. 33 от ЗПК, което обуславя неината недействителност, на основание чл.21, ал.1 от ЗПК, във вр. чл.26, ал.4, вр. ал.1 от ЗЗД. Не се установява вземането за неустойка

да е включено към ГПР, с което се заобикаля чл. 19, ал. 4 от ЗПК, съгласно която разпоредба ГПР на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. В случая ГПР е уговорен без неустойката, а това е незаконосъобразно, доколкото нейното начисляване е пряко обусловено от наличието на заемното правоотношение, поради което се явява общ разход по кредита по см. на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК. Освен това, стойността на самата клауза е над пет пъти размера на законната лихва и се явява нищожна, на основание чл. 19, ал. 5 от ЗПК поради противоречието ѝ с чл. 19, ал. 4 от ЗПК. В допълнение на изложеното съдът приема, че уговорката е неравноправна, на осн. чл. 143, ал.2, т. 5 от ЗЗП, доколкото с оглед срока на договора, размерът на неустойката е необосновано висок -повече от половината от главницата, а като такава и нищожна на осн. чл. 146, ал. 1 от ЗПК. Ето защо съдът счита, че оспорената клауза е недействителна, а исковата претенция се явява основателна по чл. 26, ал. 4 от ЗЗД, във вр. чл. 22 от ЗПК, във вр. чл. 21, във вр. чл. 16 и чл. 19, ал. 5 от ЗПК, вр. чл. 146, ал.1, вр. чл. 143, ал.2, т. 5 от ЗЗП.

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, ищецът има право на съдебни разноски за сумата 50,00 лв. – платена държавна такса; а в полза на неговия процесуален представител следва да се пресъди адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ – 480 лв. с ДДС, на осн. чл. 38, ал. 2, във вр. ал. 1, т. 2 от ЗА

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА нищожност по предявения от К. М. Ал Н., с ЕГН:*****, с адрес: *****, срещу „М.П.М.“ ЕАД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, иск чл. 26, ал. 4 от ЗЗД, във вр. чл. 22 от ЗПК, във вр. чл. 21, във вр. чл. 16 и чл. 19, ал. 5 от ЗПК, вр. чл. 146, ал.1, вр. чл. 143, ал.2, т. 5 от ЗЗП, на клаузата на чл. 12, ал. 4 от Договор за заем №*****/04.07.2022 г.

ОСЪЖДА „М.П.М.“ ЕАД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на К. М. Ал Н., с ЕГН:*****, с адрес: *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, сумата 50,00 лева – съдебни разноски.

ОСЪЖДА „М.П.М.“ ЕАД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на адвокат М. В. М., с личен №*****, с адрес на упражняване на дейността: *****, на основание 78, ал. 1 от ГПК, във вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 от ЗА, сумата 480,00 лева – адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____